

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ



HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO



Veljača 2014.

**HRVATSKI ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
SLUŽBA ZA JAVNO ZDRAVSTVO
Zagreb, Rockefellerova 7.**

IZVJEŠĆE

O OSOBAMA S INVALIDITETOM U REPUBLICI HRVATSKOJ

Autori

Dr. sc. Tomislav Benjak, dr. med.
specijalist javnog zdravstva, znanstveni suradnik

Suradnici:

Natalie-Tanja Petreski
Nada Radoš
Manuela Radošević
Zlata Vejzović

Zagreb, veljača 2014. godine

UVOD	4
IZVORI PODATAKA.....	4
1. REPUBLIKA HRVATSKA	5
1.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	5
1.2. VRSTE OŠTEĆENJA	7
2. BJELOVARSKO-BILOGORSKA ŽUPANIJA	9
2.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	9
2.2. VRSTE OŠTEĆENJA	10
3. BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA	11
3.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	11
3.2. VRSTE OŠTEĆENJA	12
4. DUBROVAČKO-NERETVANSKA ŽUPANIJA	13
4.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	13
4.2. VRSTE OŠTEĆENJA	14
5. GRAD ZAGREB	15
5.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	15
5.2. VRSTE OŠTEĆENJA	16
6. ISTARSKA ŽUPANIJA	17
6.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	17
6.2. VRSTE OŠTEĆENJA	18
7. KARLOVAČKA ŽUPANIJA	19
7.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	19
7.2. VRSTE OŠTEĆENJA	20
8. KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA ŽUPANIJA	21
8.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	21
8.2. VRSTE OŠTEĆENJA	22
9. KRAPINSKO-ZAGORSKA ŽUPANIJA	23
9.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	23
9.2. VRSTE OŠTEĆENJA	24
10. LIČKO-SENJSKA ŽUPANIJA	25
10.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	25
10.2. VRSTE OŠTEĆENJA	26
11. MEĐIMURSKA ŽUPANIJA	27
11.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	27
11.2. VRSTE OŠTEĆENJA	28
12. OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA	29
12.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	29
12.2. VRSTE OŠTEĆENJA	30
13. POŽEŠKO-SLAVONSKA ŽUPANIJA	31
13.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	31
13.2. VRSTE OŠTEĆENJA	32
14. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA	33
14.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	33
14.2. VRSTE OŠTEĆENJA	34
15. SISAČKO-MOSLAVAČKA ŽUPANIJA	35
15.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	35
15.2. VRSTE OŠTEĆENJA	36
16. SPLITSKO-DALMATINSKA ŽUPANIJA	37
16.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	37
16.2. VRSTE OŠTEĆENJA	38
17. ŠIBENSKO-KNINSKA ŽUPANIJA	39
17.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	39
17.2. VRSTE OŠTEĆENJA	40
18. VARAŽDINSKA ŽUPANIJA	41
18.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	41
18.2. VRSTE OŠTEĆENJA	42

19. VIROVITIČKO-PODRAVSKA ŽUPANIJA.....	43
19.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	43
19.2. VRSTE OŠTEĆENJA	44
20. VUKOVARSKO-SRIJEMSKA ŽUPANIJA	45
20.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	45
20.2. VRSTE OŠTEĆENJA	46
21. ZADARSKA ŽUPANIJA	47
21.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	47
21.2. VRSTE OŠTEĆENJA	48
22. ZAGREBAČKA ŽUPANIJA	49
22.1. OPĆI SOCIODEMOGRAFSKI PODACI.....	49
22.2. VRSTE OŠTEĆENJA	50
23. OSTALE NAPOMENE	51
24. INDIVIDUALNA IZVJEŠĆA ZA 2012. GODINU O PARAMETRIMA KOJI NISU OBUHVAĆENI OVIM IZVJEŠĆEM	51
24.1. PARAMETRI O DJECI S INVALIDITETOM I VEĆIM TEŠKOĆAMA U RAZVOJU, DO NAVRŠENE 18 GODINE ŽIVOTA	51
24.2. PODACI O OSOBAMA S INVALIDITETOM S PODRUČJA OPĆINE DUBROVNIK	56
24.3. OSOBE S OŠTEĆENJEM SLUHA S PODRUČJA ZADARSKE ŽUPANIJE	58
24.4. PRIKAZ BROJA ŽRTAVA EKSPLOZIVNIH NAPRAVA.....	60
24.5. STUDENTI S INVALIDITETOM PREMA ŽUPANIJAMA PREBIVALIŠTA.....	61
24.6. OSOBE S INVALIDITETOM S PODRUČJA OPĆINA NAŠICE, DONJA MOTIČINA, PODGORAČ, KOŠKA, FERİČANCI I ĐURĐENOVAC	62

Uvod

Prema procjenama UN problem invalidnosti je mnogo rašireniji nego što se inače misli: od deset stanovnika svake zemlje bar je jedan u izvjesnoj mjeri invalid. Raspolaganje odgovarajućim podacima o dizabilitetu – invaliditetu preduvjet je za planiranje odgovarajućih preventivnih mjera i donošenje programa za osobe s invaliditetom. Uostalom, unapređenje razine zdravlja pučanstva ima za cilj i dodavanje života godinama, odnosno povećanje broja godina života bez bolesti i invaliditeta. Hrvatska je prepoznajući taj problem donijela Zakon o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), koji propisuje način prikupljanja, obrade i zaštite tajnosti podataka o osobama s invaliditetom. Registar se vodi u Hrvatskom zavodu za javno zdravstvo, a počeo je s radom 2002. godine. **Prema navedenom Zakonu invaliditet je trajno ograničenje, smanjenje ili gubitak sposobnosti (koje proizlazi iz oštećenja zdravlja) neke fizičke aktivnosti ili psihičke funkcije primjerene životnoj dobi osobe i odnosi se na sposobnosti, u obliku složenih aktivnosti i ponašanja, koje su općenito prihvaćene kao bitni sastojci svakodnevnog života.**

Izvori podataka

Podaci se u Registar prikupljaju iz:

a) *Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje*

Registar preuzima kvartalno podatke od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje u elektronskom obliku.

b) *Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti*

Registar preuzima kvartalno podatke Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti u elektronskom obliku.

c) *Socijalne skrbi*

Centri za socijalnu skrb općina dostavljaju preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" prvostupanijskih tijela vještačenja.

d) *Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi* dostavlja preslike obrasca "Nalaz i mišljenje" Drugostupanijskog tijela vještačenja. Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi u suradnji sa županijskim uredima za rad, zdravstvo i socijalnu skrb, za ratne vojne invalide II. Svjetskog rata, za osobe nastradale na služenju vojnog roka od 15. svibnja 1945. do 17. kolovoza 1990., mirnodopske i civilne invalide iz Domovinskog rata, II. Svjetskog rata i poraća, o kojima vodi evidenciju, dostavlja preslike obrazaca «Nalaz i mišljenje» Drugostupanijske liječničke komisije za pregled osoba obuhvaćenih Zakonom o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata te konačno rješenje o priznatom statusu.

e) *Prosvjete*

Županijski uredi za obrazovanje dostavljaju presliku rješenja o primjerenom obliku školovanja. Liječnici u povjerenstvu za utvrđivanje psihofizičkog stanja djeteta u sustavu školstva prijavu vrše na obrascu "Obrazac o invaliditetu". Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa dostavlja presliku Drugostupanijskog tijela vještačenja o primjerenom obliku školovanja.

f) *Zdravstva*

Primarna zdravstvena zaštita i specijalističko-konzilijarna zdravstvena zaštita prijavu dostavljaju na Obrascu o invaliditetu koji je propisan Pravilnikom o obrascu za dostavljanje podataka Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN br. 07/02.) Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba za socijalnu medicinu) dostavlja godišnju bazu podataka hospitalizacija i bazu podataka o umrlima.

g) *Ministarstvo mora, turizma, prometa i razvitka*

Temeljem čl. 6 st. 2. Pravilnika o znaku pristupačnosti ("Narodne novine", br. 16/05), nadležna tijela državne uprave dostavljaju kopije rješenja o znaku pristupačnosti Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom. Temeljem Pravilnika o postupku i načinu ostvarivanja prava na oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine ("Narodne novine", br. 143/06), nadležno ministarstvo dostavlja kopije rješenja o oslobađanje plaćanja godišnje naknade za uporabu javnih cesta i cestarine Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom.

Do 31.12.2013. u Hrvatski registar o osobama s invaliditetom pristiglo je 1.060.007 različitih nalaza i rješenja za osobe s invaliditetom. Ovogodišnje izvješće o osobama s invaliditetom sadrži prikaze općih sociodemografskih parametara te podatke o vrstama oštećenja za RH te za svaku županiju zasebno, a u prilogu izvješća nalaze se neki od odgovora na upite pristigle tijekom 2013. godine a koji se odnose na parametre o osobama s invaliditetom koje ovaj način izvještavanja ne obuhvaća. Sve obrade iz ovog izvještaja rađene su sa stanjem na dan 30.01.2014. Važno je ovdje istaći i metodologiju izračuna prevalencija. Za izračun prevalencije invaliditeta u RH i po županijama korišteni su parametri Registra osoba s invaliditetom te najnoviji službeni rezultati Popisa stanovništva iz 2011. godine.

1. Republika Hrvatska

1.1. Opći sociodemografski podaci

U Hrvatskoj, stanje na dan 30.01.2014., živi 510 274 osoba s invaliditetom od čega su 308 060 muški (60%) i 202 214 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine oko 12% ukupnog stanovništva RH (tablica 2.)- *vidi napomenu o načinu izračuna prevalencije ispod tablice 2.* Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 268 803 (52,7%), je u radno aktivnoj dobi, 19-64 godina, dok je u dobnoj skupini 65+ 199 483 (39,1%) osoba (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan i u dječjoj dobi, 0-19 godina, i to u udjelu od 8,2%. Najveći broj osoba s invaliditetom ima prebivalište u Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom (Tablica 1.), no ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije dolazimo do podatka da je najveći udio u Krapinsko zagorskoj s time da je najviša prevalencija u dječjoj dobi u Koprivničko križevačkoj županiji, dok je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija u radno aktivnoj i dobi iznad 65 godina (tablica 2). Registar od ove godine sadrži funkcionalnost bilježenja novo registriranih osoba s invaliditetom tako da je u periodu od 2006-2011. zabilježena slijedeća distribucija registracije osoba s invaliditetom: 2006. – 34 780 ; 2007. – 40443; 2008. – 32 934; 2009.- 32 625; 2010. – 24 493; 2011. – 16 977; 2012.- 14 304; 2013.- 10 103.

Tablica 1. Prikaz broja osoba s invaliditetom prema spolu, županijama prebivališta te dobnim skupinama

ŽUPANIJA PREBIVALIŠTA	Dobne skupine						Ukupno
	0-19		20-64		65+		
	m	ž	m	ž	m	ž	
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	892	583	4377	2190	2392	3380	13814
BRODSKO-POSAVSKA	895	554	7373	2224	2870	2942	16858
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	565	377	4513	1902	2065	1590	11012
GRAD ZAGREB	6189	3634	25517	18067	16532	20522	90461
ISTARSKA	835	501	4442	2435	2506	2300	13019
KARLOVAČKA	429	262	5609	2192	2923	3989	15404
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	1126	731	3854	2017	1704	2015	11447
KRAPINSKO-ZAGORSKA	1016	597	6331	4013	3865	4115	19937
LIČKO-SENJSKA	215	131	2371	752	1411	1150	6030
MEĐIMURSKA	1114	778	2589	1797	1376	1802	9456
OSJEČKO-BARANJSKA	1775	1213	13676	5111	5282	5398	32455
POŽEŠKO-SLAVONSKA	413	292	3961	1501	1972	1799	9938
PRIMORSKO-GORANSKA	1188	630	7247	4245	5100	6374	24784
SISAČKO-MOSLAVAČKA	826	464	8081	2743	3994	3549	19657
SPLITSKO-DALMATINSKA	3004	1889	20990	10663	10897	11142	58585
ŠIBENSKO-KNINSKA	429	262	5583	1956	3276	3324	14830
VARAŽDINSKA	908	603	6320	3968	3765	4895	20459
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	328	241	4210	1415	1566	1755	9515
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	922	613	8294	2832	3280	2910	18851
ZADARSKA	735	388	6268	2101	3284	2600	15376
ZAGREBAČKA	2061	1184	10608	5810	5433	4704	29800
Nespecificirano	121	75	19097	7558	15270	6465	48586
Ukupno	25986	16002	181311	87492	100763	98720	510274

Napomena:

1. obradu podataka moguća je i po petogodišnjim dobnim skupinama
2. Nespecificirano – županija prebivališta nije navedena ili mjesto prebivališta nije u službenom šiframiku naselja

Tablica 2. Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama - prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

Županija prebivališta	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnjoj skupini 0-19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnjoj skupini 20-64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnjoj skupini 65+(%)
KRAPINSKO-ZAGORSKA	15	5,8	12,7	34,1
ŠIBENSKO-KNINSKA	13,6	3,2	11,8	27,6
SPLITSKO-DALMATINSKA	12,9	4,8	11,4	29,2
POŽEŠKO-SLAVONSKA	12,7	3,8	12	26,9
KARLOVAČKA	12	2,9	10	25,4
LIČKO-SENJSKA	11,8	3,6	10,8	20,4
VARAŽDINSKA	11,6	4	9,4	29,2
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	11,5	5,7	9,1	26,2
GRAD ZAGREB	11,5	6,3	8,8	27,1
SISAČKO-MOSLAVAČKA	11,4	3,7	10,4	22,4
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	11,2	3	11	22,8
BRODSKO-POSAVSKA	10,6	3,8	10,3	20,9
OSJEČKO-BARANJSKA	10,6	4,6	10	20,7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	10,5	3,6	10,4	20,2
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	9,9	7,4	8,4	18,1
ZAGREBAČKA	9,4	4,6	8,3	20,1
ZADARSKA	9	3	8,2	18,7
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	9	3,5	8,7	16,7
PRIMORSKO-GORANSKA	8,4	3,6	6,1	20,5
MEĐIMURSKA	8,3	7,2	6,3	17,9
ISTARSKA	6,3	3,5	5,2	12,8
Republika Hrvatska	11,9	4,7	10,2	26,3

Napomena:

- za izračun ukupne prevalencije u RH, prevalencije po županijama te prevalencije po dobnim skupinama korišteni su podaci iz tablice 1. ovoga biltena te rezultati Popisa stanovništva iz 2011.

Oko 65% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 27% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje zabilježeno je kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u RH je 16 539 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, NKV radnik, ekonomski tehničar, automehaničar, poljoprivredni radnik, konobar, vozač te kuhar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (77,8%) žive u obitelji dok ih oko 17% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 3144 osobe s invaliditetom borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16,7% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60. Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. U Registar osoba s invaliditetom pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 36012 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 122 803 osoba s invaliditetom, oko 24% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U RH živi 60276 branitelja s invaliditetom od kojih 58872 ostvaruje odgovarajuća novčana prava temeljem invaliditeta. Zabilježeno je i 8428 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 3).

Tablica 3. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	325907
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	122803
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	60276
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	36012
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	8428
Ukupno	553426

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

1.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U RH 28,2 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 4).

Tablica 4. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	148085	29	35
duševni poremećaji	124478	24,4	29
oštećenje drugih organa	116112	22,8	27
oštećenje središnjeg živčanog sustava	92334	18,1	22
mentalna retardacija	23127	4,5	5
oštećenje glasovno govorne komunikacije	18746	3,7	4
oštećenje vida	17428	3,4	4
oštećenje sluha	12748	2,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	12009	2,4	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	9017	1,8	2
autizam	1316	0,3	0,3
višestruka oštećenja	143776	28,2	34

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u RH je oko 2,3% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 10 385 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 853 branitelja Domovinskog rata dok ih 602 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svj. ratu. U tablici 5. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 5. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	23245
F20, F22, F25	Psihoze	14151
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	3485
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	1316
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedne ataksije	241
G12	Spinalna mišićna atrofija	262
G71	Mišićna distrofija	513
G80	Infantilna cerebralna paraliza	4843
G82	Para i tetraplegija	5036
H54.0	Sljepoća na oba oka	3357
H91.93	Gluhoća*	2648
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	1180
Q90	Down sindrom	1549
S48	Amputacija obje nadlaktice	122
S58	Amputacija obje podlaktice	22
S68	Amputacija obje šake	11
S78	Amputacija obje natkoljenice	103
S88	Amputacija obje potkoljenice	268
S98	Amputacija oba stopala	50
G35	Multipla skleroza	1795

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

2. Bjelovarsko-bilogorska županija

2.1. Opći sociodemografski podaci

U Bjelovarsko bilogorskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 13814 osoba s invaliditetom od čega su 7661 muški (55,5%) i 6153 žene (44,5%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,5% ukupnog stanovništva Bjelovarsko bilogorske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6567 (48%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 11% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Bjelovarsko bilogorska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju i prevalenciju u radno aktivnoj dobi, nešto je ispod prosjeka za dobnu skupinu 65+, a za prevalenciju u dječjoj dobi je iznad prosjeka RH (tablica 2.).

Oko 80% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 14% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 257 zaposlena osoba s invaliditetom (zaposleni, privremeno radno nesposobni) s 70% udjelom muških i 30% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, automehaničar te poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (75,7%) žive u obitelji dok ih oko 20,9% živi samo. Oko 0,9% ima udomitelja ili skrbnika, a 133 osobe s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 29% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Bjelovarsko bilogorske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1455 osoba s većim brojem muških osoba (60,8%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5437 osoba s invaliditetom, oko 39% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji živi 1504 branitelja s invaliditetom te 241 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 6).

Tablica 6. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Bjelovarsko bilogorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6618
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5437
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1455
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	1504
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	241
Ukupno	15255

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Bjelovarsko bilogorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Bjelovarsko bilogorskoj županiji 36,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 7).

Tablica 7. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5216	37,7	44
oštećenje drugih organa	3508	25,3	29
duševni poremećaji	3123	22,6	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2356	17,1	20
mentalna retardacija	1161	8,4	10
oštećenje glasovno govorne komunikacije	705	5,1	6
oštećenje vida	560	4,1	5
oštećenje sluha	428	3,1	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	420	3	4
prirodne anomalije i kromosomopatije	301	2,2	3
autizam	25	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5039	36,5	42

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Bjelovarsko bilogorskoj županiji je 2,1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 251 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 20 branitelja Domovinskog rata dok ih 14 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 8. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 8. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	557
F20, F22, F25	Psihoze	305
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	131
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	25
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	21
G80	Infantilna cerebralna paraliza	144
G82	Para i tetraplegija	153
H54.0	Sljepoća na oba oka	106
H91.93	Gluhoća	103
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	49
Q90	Down sindrom	33
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	40

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

3. Brodsko-posavska županija

3.1. Opći sociodemografski podaci

U Brodsko posavskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 16858 osoba s invaliditetom od čega su 11138 muški (66%) i 5720 žene (34%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,6% ukupnog stanovništva Brodsko posavske županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 9597 (57%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Brodsko posavska županija ispod prosjeka za ukupnu te prevalencije u dječjoj i za dob stariju od 65 godina, dok je u radno aktivnoj dobi nešto iznad prosjeka (tablica 2).

71% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 23% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Brodsko posavskoj županiji je 363 zaposlenih (zaposleni i privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 76% udjelom muških i 24% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su vozač i poljoprivredni radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80,4%) žive u obitelji dok ih oko 17,3% živi samo. Oko 0,5% ima udomitelja ili skrbnika dok 90 osoba s invaliditetom boravi u nekoj od ustanova U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 45% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Brodsko posavske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1210 osoba s time da je veći broj muških osoba (62,5%). Višestruke teškoće u psihofizičkom razvoju, kao i poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5633 osoba s invaliditetom, oko 33% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Brodsko posavskoj županiji živi 3623 branitelja s invaliditetom te 344 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 9).

Tablica 9. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Brodsko posavske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8076
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5633
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	3623
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1210
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i porača	344
Ukupno	18886

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

3.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Brodsko posavske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Brodsko posavskoj županiji 35,7 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 10).

Tablica 10. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija / 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5610	33,3	35
oštećenje drugih organa	4169	24,7	26
duševni poremećaji	3706	22	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2754	16,3	17
mentalna retardacija	1307	7,8	8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	959	5,7	6
oštećenje vida	740	4,4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	703	4,2	4
oštećenje sluha	615	3,6	4
prirodne anomalije i kromosopatije	332	2	2
autizam	66	0,4	0,4
višestruka oštećenja	6015	35,7	38

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54), dok su najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Brodsko posavskoj županiji je oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 308 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 63 branitelj Domovinskog rata dok ih 19 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 11. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 11. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	756
F20, F22, F25	Psihoze	431
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	125
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	66
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	8
G71	Mišićna distrofija	20
G80	Infantilna cerebralna paraliza	189
G82	Para i tetraplegija	227
H54.0	Sljepoća na oba oka	160
H91.93	Gluhoća*	154
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	49
Q90	Down sindrom	65
S48	Amputacija obje nadlaktice	4
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	14
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	63

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

4. Dubrovačko-neretvanska županija

4.1. Opći sociodemografski podaci

U Dubrovačko neretvanskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 11012 osoba s invaliditetom od čega su 7143 muški (65%) i 3869 žene (35%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9% ukupnog stanovništva Dubrovačko neretvanske županije (tablica 2)*. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6415 (58%)↓, je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Dubrovačko neretvanska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju po svim navedenim dobnim skupinama pogotovo za dobnu skupinu 65+ (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju 56% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 35% ima srednju stručnu spremu dok je 5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Dubrovačko neretvanskoj županiji je 506 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, vodoinstalater, konobar te ekonomski i poljoprivredni tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (83,6%) žive u obitelji dok ih 13,6% živi samo, a 0,2% ih ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova borave 73 osobe s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 66% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Dubrovačko neretvanske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 608 osoba s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3135 osoba s invaliditetom, oko 29% od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Dubrovačko neretvanskoj županiji živi 2118 branitelja s invaliditetom te 291 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 12).

Tablica 12. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Dubrovačko neretvanske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6009
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3135
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	2118
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	608
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	291
Ukupno	12161

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

4.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Dubrovačko neretvanske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Dubrovačko neretvanskoj županiji 27,8 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 13).

Tablica 13. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	2670	24,2	22
oštećenje lokomotornog sustava	2666	24,2	22
oštećenje drugih organa	2587	23,5	21
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1631	14,8	13
mentalna retardacija	541	4,9	4
oštećenje vida	477	4,3	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	446	4	4
oštećenje sluha	306	2,8	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	285	2,6	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	271	2,5	2
autizam	33	0,3	0,3
višestruka oštećenja	3080	28	25

Najčešći uzroci oštećenja duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres te somatoformnih poremećaja (F40-F48), dok su najčešći uzroci lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M40-M54), Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u Dubrovačko neretvanskoj županiji je oko 2,1%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 190 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 22 branitelja Domovinskog rata dok ih 17 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 14. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 14. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	450
F20, F22, F25	Psihoze	441
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	137
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	33
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedne ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	8
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	177
G82	Para i tetraplegija	163
H54.0	Sljepoća na oba oka	97
H91.93	Gluhoća*	60
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	35
Q90	Down sindrom	54
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	2
G35	Multipla skleroza	31

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

5. Grad Zagreb

5.1. Opći sociodemografski podaci

U Gradu Zagrebu, stanje na dan 30.01.2014., živi 90 461 osoba s invaliditetom od čega su 48 238 muški (53%) i 42 223 žene (47%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 43 584 (48%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama, a u 11% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Grad Zagreb ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj dobi, a iznad prosjeka za prevalencije u dobnim skupinama i 0-19 i 65+ (tablica 2).

Prema dostupnim podacima o obrazovanju 48% osoba s invaliditetom nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37% ima srednju stručnu spremu dok je 7% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 8% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Gradu Zagrebu je 3540 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 54% udjelom muških i 46% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, ekonomski tehničar, elektrotehničar te kuhar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80,4%) žive u obitelji dok ih oko 13,9% živi samo, a 0,5% ima udomitelja ili skrbnika. 786 osoba s invaliditetom boravi u ustanovama. U Gradu Zagrebu je 40 beskućnika koji su osobe s invaliditetom. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Grada Zagreba, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 8563 osoba s time da je veći broj muških osoba (64%). Mentalna retardacija, s 67% udjelom lake mentalne retardacije, najčešći je specificirani uzrok koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 16131 osoba s invaliditetom, oko 18% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Gradu Zagrebu živi 7543 branitelja s invaliditetom te 1239 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 15).

Tablica 15. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Grada Zagreb, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	63004
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	16131
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	7543
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	8563
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	1239
Ukupno	96480

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

5.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Grada Zagreba, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja središnjeg živčanog sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Gradu Zagrebu 25,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 16.).

Tablica 16. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje središnjeg živčanog sustava	25733	28,4	33
oštećenje lokomotornog sustava	24104	26,6	31
duševni poremećaji	17477	19,3	22
oštećenje drugih organa	16121	17,8	20
mentalna retardacija	3137	3,5	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	2871	3,2	4
oštećenje vida	1961	2,2	3
prirodne anomalije i kromosopatije	1869	2,1	2
oštećenje sluha	1616	1,8	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	1243	1,4	2
autizam	316	0,3	0,4
višestruka oštećenja	22960	25,4	29

Najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju su potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije, dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M40-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Gradu Zagrebu 2,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 1889 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 196 branitelja Domovinskog rata dok ih 107 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 17. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 17. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	3407
F20, F22, F25	Psihoze	2480
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	493
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	316
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	37
G12	Spinalna mišićna atrofija	52
G71	Mišićna distrofija	89
G80	Infantilna cerebralna paraliza	990
G82	Para i tetraplegija	713
H54.0	Sljepoća na oba oka	422
H91.93	Gluhoća	401
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	113
Q90	Down sindrom	326
S48	Amputacija obje nadlaktice	25
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	23
S88	Amputacija obje potkoljenice	41
S98	Amputacija oba stopala	6
G35	Multipla skleroza	361

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

6. Istarska županija

6.1. Opći sociodemografski podaci

U Istarskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 13 019 osoba s invaliditetom od čega su 7783 muški (60%) i 5236 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 6,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 6877 (53%↓), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 10% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da Istarska županija ima, u odnosu na ostale županije, najmanji udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te da je ispod prosjeka za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

Oko 58% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 32% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Istarskoj županiji je 1044 zaposlena (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, ekonomski tehničar, konobar te kuhar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81,7%) žive u obitelji dok ih oko 15,3% živi samo. 0,2% ima udomitelja ili skrbnika dok 77 osoba borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Istarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1143 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju te postojanje višestrukih teškoća u psihofizičkom razvoju su najčešći specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3339 osoba s invaliditetom, oko 26% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Istarskoj županiji živi 688 branitelja s invaliditetom te 317 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 18).

Tablica 18. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Istarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8571
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3339
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1143
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	688
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	317
Ukupno	14058

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

6.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Istarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Istarskoj županiji 30,8% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 19).

Tablica 19. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	3711	28,5	18
oštećenje lokomotornog sustava	3393	26,1	16
duševni poremećaji	2612	20,1	13
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1939	14,9	9
mentalna retardacija	694	5,3	3
oštećenje govorno glasovne komunikacije	675	5,2	3
oštećenje vida	603	4,6	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	349	2,7	2
oštećenje sluha	349	2,7	2
prirodne anomalije i kromosopatije	349	2,7	2
autizam	72	0,6	0,3
višestruka oštećenja	4011	30,8	19

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postojeće za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Istarskoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 281 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 21 branitelja Domovinskog rata dok ih 23 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 20. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 20. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	384
F20, F22, F25	Psihoze	473
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	83
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	72
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedne ataksije	6
G12	Spinalna mišićna atrofija	14
G71	Mišićna distrofija	27
G80	Infantilna cerebralna paraliza	155
G82	Para i tetraplegija	172
H54.0	Sljepoća na oba oka	117
H91.93	Gluhoća*	59
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	46
Q90	Down sindrom	46
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	3
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	95

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

7. Karlovačka županija

7.1. Opći sociodemografski podaci

U Karlovačkoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 15 404 osoba s invaliditetom od čega su 8961 muški (58%) i 6443 žene (42%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7801 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 4% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Karlovačka županija nešto iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju invaliditeta u RH, dok je spod prosjeka za sve dobne skupine (tablica 2).

73% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Karlovačkoj županiji je 319 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 74% udjelom muških i 26% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, poljoprivredni radnik te trgovac, kuhar i automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (74,9%) žive u obitelji dok ih čak oko 22,5% živi samo. 0,6% ima udomitelja ili skrbnika, a 116 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 23% osoba s invaliditetom. Oko 60% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava iz sustava mirovinskog osiguranja. Iz Karlovačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 495 osoba s time da je veći broj muških osoba (63%). Mentalna retardacija s 63% udjelom lake mentalne retardacije najčešći je specificirani uzrok koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut i dr.) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6463 osoba s invaliditetom, oko 42% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Karlovačkoj županiji živi 2703 branitelja s invaliditetom te 514 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 21).

Tablica 21. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Karlovačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7024
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6463
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	2703
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	514
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	495
Ukupno	17199

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

7.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Karlovačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Karlovačkoj županiji 39,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 22).

Tablica 22. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	5910	38,4	46
oštećenje drugih organa	5318	34,5	41
duševni poremećaji	4298	27,9	33
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2609	16,9	20
oštećenje vida	1209	7,8	9
mentalna retardacija	716	4,6	6
oštećenje sluha	618	4	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	554	3,7	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	338	2,2	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	268	1,7	2
autizam	24	0,2	0,2
višestruka oštećenja	6120	39,7	48

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Karlovačkoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 212 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 42 branitelja Domovinskog rata dok ih 27 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 23. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao eži oblici invaliditeta.

Tablica 23. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1173
F20, F22, F25	Psihoze	444
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	96
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	24
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	19
G80	Infantilna cerebralna paraliza	134
G82	Para i tetraplegija	188
H54.0	Sljepoća na oba oka	179
H91.93	Gluhoća	163
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	50
Q90	Down sindrom	52
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	4
S88	Amputacija obje potkoljenice	13
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	56

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

8. Koprivničko-križevačka županija

8.1. Opći sociodemografski podaci

U Koprivničko križevačkoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 11 447 osoba s invaliditetom od čega su 6684 muški (58%) i 4763 žene (42%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5871 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 16% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Koprivničko križevačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u radno aktivnoj i dobi starijoj od 65 godina dok je iznad prosjeka za prevalenciju invaliditeta u dječjoj dobi (tablica 2).

77% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 15% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Koprivničko križevačkoj županiji je 339 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 71% udjelom muških i 29% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su poljoprivredni radnik i NKV radnik. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76,7%) žive u obitelji dok ih oko 17,8% živi samo. 1,8% ima udomitelja ili skrbnika, a 118 osoba boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 43% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Koprivničko križevačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1931 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3502 osoba s invaliditetom, 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Koprivničko križevačkoj županiji živi 988 branitelja s invaliditetom te 109 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 24).

Tablica 24. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Koprivničko križevačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	6041
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3502
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1931
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	988
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	109
Ukupno	12571

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

8.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Koprivničko križevačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Koprivničko križevačkoj županiji 37,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 25).

Tablica 25. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3507	30,6	30
duševni poremećaji	2898	25,3	25
oštećenje drugih organa	2784	24,3	24
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1785	15,6	15
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1017	8,9	9
mentalna retardacija	884	7,7	8
oštećenje vida	398	3,5	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	323	2,8	3
oštećenje sluha	297	2,6	3
prirodne anomalije i kromosopatije	211	1,8	2
autizam	22	0,2	0,2
višestruka oštećenja	4276	37,4	37

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini organskih duševnih poremećaja, uključujući simptomatske poremećaje (F00-F09) Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Koprivničko križevačkoj županiji oko 1,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 182 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 10 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 26. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 26. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	955
F20, F22, F25	Psihoze	410
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	169
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	22
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedne ataksije	7
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	86
G82	Para i tetraplegija	125
H54.0	Sljepoća na oba oka	123
H91.93	Gluhoća	55
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	25
Q90	Down sindrom	39
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	7
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
G35	Multipla skleroza	44

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

9. Krapinsko-zagorska županija

9.1. Opći sociodemografski podaci

U Krapinsko zagorskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 19 937 osoba s invaliditetom od čega su 11 212 muški (56%) i 8725 žene (44%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 15% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10 344 (52%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je u Krapinsko zagorskoj županiji najveća prevalencija invaliditeta u RH s time da je prevalencija iznad prosjeka za sve navedene dobne skupine (tablica 2).

77% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Krapinsko zagorskoj županiji je 620 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 67% udjelom muških i 33% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, bravar te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (74,9%) žive u obitelji dok ih čak oko 20% živi samo. 0,6% ima udomitelja ili skrbnika dok čak 205 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 54% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Krapinsko zagorske županije. U Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1468 osoba s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4855 osoba s invaliditetom, 24% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Krapinsko zagorskoj županiji živi 571 branitelja s invaliditetom te 105 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 27).

Tablica 27. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Krapinsko zagorske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	14285
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4855
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1468
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	571
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	105
Ukupno	21284

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

9.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Krapinsko zagorske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Krapinsko zagorskoj županiji 33,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 28).

Tablica 28. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7421	37,2	56
oštećenje središnjeg živčanog sustava	5508	27,6	41
duševni poremećaji	4953	24,8	37
oštećenje drugih organa	4528	22,7	34
mentalna retardacija	1049	5,3	8
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1046	5,2	8
oštećenje vida	472	2,4	4
oštećenje sluha	434	2,2	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	395	2	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	346	1,7	3
autizam	40	0,2	0,3
višestruka oštećenja	6701	33,6	50

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) i artropatija (M00-M25), dok su najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju potpuni gubitak funkcije jednog segmenta cervikalne regije nakon prijeloma trupa kralješka te potpuni gubitak funkcije jednog segmenta lumbalne i torakalne regije. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Krapinsko zagorskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 515 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 6 branitelja Domovinskog rata dok ih 5 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 29. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 29. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1666
F20, F22, F25	Psihoze	378
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	160
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	40
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	16
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	15
G80	Infantilna cerebralna paraliza	195
G82	Para i tetraplegija	186
H54.0	Sljepoća na oba oka	78
H91.93	Gluhoća	80
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	43
Q90	Down sindrom	41
S48	Amputacija obje nadlaktice	3
S58	Amputacija obje podlaktice	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	11
S98	Amputacija oba stopala	5
G35	Multipla skleroza	83

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

10. Ličko-senjska županija

10.1. Opći sociodemografski podaci

U Ličko senjska županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 6 030 osoba s invaliditetom od čega su 3997 muški (66%) i 2033 žene (34%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,8% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 3123 (52%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Ličko senjska županija nešto ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te iznad prosjeka za radno aktivnu dob, dok je ispod prosjeka prevalencije u dječjoj dobi i u dobi iznad 65 godina (tablica 2).

69% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 25% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Ličko senjskoj županiji je 212 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 75%↓ udjelom muških i 25%↑ udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, elektrotehničar te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76,6%) žive u obitelji dok ih oko 20,4% živi samo, 0,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 32 osobe boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 32% osoba s invaliditetom. Oko 57% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Ličko senjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 312 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te mentalna retardacija najčešći su specificirani uzroci koji određuje potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 1341 osoba s invaliditetom, oko 22% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Ličko senjskoj županiji živi 992 branitelja s invaliditetom te 261 osoba koja ima posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 30).

Tablica 30. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Ličko senjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	3692
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	1341
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	992
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	312
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i porača	261
Ukupno	6598

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

10.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Ličko senjske županije županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Ličko senjskoj županiji 22,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 31).

Tablica 31. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	1653	27,4	33
duševni poremećaji	1318	21,9	26
oštećenje drugih organa	1181	19,6	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	679	11,3	13
mentalna retardacija	293	4,9	6
oštećenje vida	220	3,6	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	160	2,6	3
oštećenje sluha	149	2,5	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	100	1,7	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	94	1,6	2
autizam	8	0,1	0,2
višestruka oštećenja	1344	22,3	26

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok su najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u je u Ličko senjskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 122 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 21 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 32. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 32. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	237
F20, F22, F25	Psihoze	154
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	61
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	8
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	1
G12	Spinalna mišićna atrofija	2
G71	Mišićna distrofija	4
G80	Infantilna cerebralna paraliza	63
G82	Para i tetraplegija	49
H54.0	Sljepoća na oba oka	61
H91.93	Gluhoća	25
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	17
Q90	Down sindrom	24
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	16

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

11. Međimurska županija

11.1. Opći sociodemografski podaci

U Međimurskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 9 456 osoba s invaliditetom od čega su 5079 muški (54%) i 4377 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,3% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 4386 (46%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 20% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Međimurska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za radno aktivnu i životnu dob iznad 65 godina, dok je prevalencija u dječjoj dobi iznad prosjeka RH (tablica 2).

73% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Međimurskoj županiji je 221 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 65% udjelom muških i 35% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, poljoprivredni radnik, nadničar, te domaćica. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80,2%) žive u obitelji dok ih oko 14,1% živi samo. 1,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 145 osoba s invaliditetom boravi u nekoj od ustanova. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 21% osoba s invaliditetom. Oko 52% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Međimurske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1712 osoba s time da je veći broj muških osoba (59%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3946 osoba s invaliditetom, oko 42% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Međimurskoj županiji živi 390 branitelja s invaliditetom te 100 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 33).

Tablica 33. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Međimurske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4494
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3946
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1712
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	390
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	100
Ukupno	10642

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

11.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Međimurske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Međimurskoj županiji 43,5% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 34).

Tablica 34. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	2906	30,7	26
oštećenje drugih organa	2300	24,3	20
duševni poremećaji	2174	23	23
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1689	17,9	15
mentalna retardacija	1284	13,6	11
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1222	12,9	11
oštećenje vida	582	6,2	5
oštećenje sluha	398	4,2	4
prirodne anomalije i kromosopatije	325	3,4	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	242	2,6	2
autizam	29	0,3	0,3
višestruka oštećenja	4111	43,5	36

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Međimurskoj županiji oko 1,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 106 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 8 branitelja Domovinskog rata dok ih 2 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 35. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 35. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	618
F20, F22, F25	Psihoze	281
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	101
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	29
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedne ataksije	10
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	17
G80	Infantilna cerebralna paraliza	182
G82	Para i tetraplegija	125
H54.0	Sljepoća na oba oka	118
H91.93	Gluhoća	104
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	31
Q90	Down sindrom	54
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	8
S88	Amputacija obje potkoljenice	5
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	34

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

12. Osječko-baranjska županija

12.1. Opći sociodemografski podaci

U Osječko baranjskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 32 455 osoba s invaliditetom od čega su 20 733 muški (64%) i 11 722 žene (36%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 18 787 (58%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Osječko baranjska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za dobnu skupinu 65+, nešto ispod prosjeka za dobnu skupinu 0-19, a ispod prosjeka za radno aktivnu dobnu skupinu (tablica 2).

73% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Osječko baranjskoj županiji je 621 zaposlenih (zaposlenih, privremeno radno nesposobnih) osoba s invaliditetom s 68% udjelom muških i 32% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, strojobravar, te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (73,6%) žive u obitelji dok ih čak oko 23,4% živi samo. 0,6% ima udomitelja ili skrbnika, a 146 osoba žive u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 17% osoba s invaliditetom. Oko 55% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Osječko baranjske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3089 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 6265 osoba s invaliditetom, oko 19% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Osječko baranjskoj županiji živi 6296 branitelja s invaliditetom te 720 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 36).

Tablica 36. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Osječko baranjske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	18859
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	6296
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6265
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3089
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	720
Ukupno	35229

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

12.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Osječko baranjske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Osječko baranjskoj županiji 26,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 37).

Tablica 37. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	8698	26,8	29
duševni poremećaji	8110	25	27
oštećenje drugih organa	5611	17,3	18
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3524	10,9	12
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1776	5,5	6
mentalna retardacija	1748	5,4	6
oštećenje vida	1035	3,2	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	794	2,4	3
oštećenje sluha	759	2,3	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	445	1,4	2
autizam	81	0,2	0,3
višestruka oštećenja	8512	26,2	28

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatofornih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Osječko baranjskoj županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 631 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 77 branitelja Domovinskog rata dok ih 37 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 38. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 38. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1297
F20, F22, F25	Psihoze	692
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	325
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	81
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	11
G12	Spinalna mišićna atrofija	13
G71	Mišićna distrofija	27
G80	Infantilna cerebralna paraliza	364
G82	Para i tetraplegija	365
H54.0	Sljepoća na oba oka	212
H91.93	Gluhoća	137
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	51
Q90	Down sindrom	106
S48	Amputacija obje nadlaktice	9
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	10
S88	Amputacija obje potkoljenice	20
S98	Amputacija oba stopala	4
G35	Multipla skleroza	101

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

13. Požeško-slavonska županija

13.1. Opći sociodemografski podaci

U Požeško-slavonskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 9 938 osoba s invaliditetom od čega su 6346 muški (64%) i 3592 žene (36%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,7% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5462 (55%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Požeško-slavonska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalenciju u radno aktivnoj te dobi iznad 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

Oko 75% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19% ima srednju stručnu spremu dok je 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Požeško-slavonskoj županiji je 339 zaposlenih (zaposlene, privremeno radno nesposobne) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su ekonomski tehničar i krojač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (81,2%) žive u obitelji dok ih oko 16,7% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 45 osoba živi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 16% osoba s invaliditetom. Oko 33% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Požeško-slavonske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 573 osobe s time da je veći broj muških osoba (61%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 2713 osoba s invaliditetom, oko 27% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Požeško-slavonskoj županiji živi 1477 branitelja s invaliditetom te 170 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 39).

Tablica 39. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Požeško-slavonske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	5985
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	2713
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	1477
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	573
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	170
Ukupno	10918

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

13.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Požeško-slavonske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Požeško-slavonskoj županiji 35,4% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 40).

Tablica 40. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3327	33,5	43
oštećenje drugih organa	2653	26,7	34
duševni poremećaji	2270	22,8	29
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1648	16,6	21
mentalna retardacija	715	7,2	9
oštećenje glasovno govorne komunikacije	576	5,8	7
oštećenje sluha	399	4	5
oštećenje vida	392	3,9	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	307	3,1	4
prirodne anomalije i kromosomopatije	237	2,4	3
autizam	16	0,2	0,2
višestruka oštećenja	3520	35,4	45

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Požeško-slavonskoj županiji oko 2,2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 196 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 11 branitelja Domovinskog rata dok ih 9 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 41. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 41. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	481
F20, F22, F25	Psihoze	241
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	111
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	16
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	13
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	13
G80	Infantilna cerebralna paraliza	108
G82	Para i tetraplegija	119
H54.0	Sljepoća na oba oka	73
H91.93	Gluhoća	51
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	29
Q90	Down sindrom	37
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S68	Amputacija obje šake	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	39

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

14. Primorsko-goranska županija

14.1. Opći sociodemografski podaci

U Primorsko goranskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 24 784 osoba s invaliditetom od čega su 13 535 muški (55%) i 11 249 žene (45%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 8,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11 492 (46%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Primorsko goranska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije svih navedenih dobnih skupina (tablica 2).

54% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 37% ima srednju stručnu spremu dok je 6% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 3% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Primorsko goranskoj županiji je 1256 zaposlena (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 61% udjelom muških i 39% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, ekonomski tehničar, konobar, kemijski tehničar i kuhar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (80%) žive u obitelji dok ih oko 17,5% živi samo. 0,2% ih ima udomitelja ili skrbnika, a 153 osobe borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 12% osoba s invaliditetom. Oko 63% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Primorsko goranske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1342 osoba s time da je veći broj muških osoba (69%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificiran uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 7820 osoba s invaliditetom, 32% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Primorsko goranskoj županiji živi 1587 branitelja s invaliditetom te 528 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 42).

Tablica 42. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Primorsko goranskoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	16274
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	7820
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	1587
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1342
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	528
Ukupno	27551

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

14.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Primorsko goranske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja drugih organa i organskih sustava te oštećenja lokomotornog sustava. U Primorsko goranskoj županiji 28,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 43).

Tablica 43. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje drugih organa	6923	27,9	23
oštećenje lokomotornog sustava	6378	25,7	22
duševni poremećaji	5413	21,8	18
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3239	13,1	11
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1272	5,1	4
oštećenje vida	1032	4,2	4
oštećenje sluha	921	3,7	3
mentalna retardacija	736	3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	651	2,6	2
prirodne anomalije i kromosomopatije	429	1,7	1
autizam	108	0,4	0,4
višestruka oštećenja	6954	28,1	24

Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Primorsko goranskoj županiji 2,6%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 551 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 41 branitelja Domovinskog rata dok ih 47 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 44. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 44. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1389
F20, F22, F25	Psihoze	737
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	139
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	108
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedne ataksije	16
G12	Spinalna mišićna atrofija	15
G71	Mišićna distrofija	34
G80	Infantilna cerebralna paraliza	279
G82	Para i tetraplegija	437
H54.0	Sljepoća na oba oka	271
H91.93	Gluhoća	184
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	177
Q90	Down sindrom	60
S48	Amputacija obje nadlaktice	7
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	16
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	115

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

15. Sisačko-moslavačka županija

15.1. Opći sociodemografski podaci

U Sisačko moslavačkoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 19 657 osoba s invaliditetom od čega su 12 901 muški (66%) i 6756 žene (34%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10 824 (55%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Sisačko moslavačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalencije u dječjoj i dobi starijoj od 65 godina, a iznad je prosjeka za radno aktivnu skupinu (tablica 2).

72% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 21% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Sisačko moslavačkoj županiji je 663 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 72% udjelom muških i 28% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su poljoprivredni radnik, NKV radnik, ekonomski tehničar te vozač. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78,8%) žive u obitelji dok ih oko 18,1% živi samo. 0,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 99 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi čak oko 22% osoba s invaliditetom. Oko 50% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Sisačko moslavačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 952 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4053 osoba s invaliditetom, oko 21% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Sisačko moslavačkoj županiji živi 4003 branitelja s invaliditetom te 435 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 45).

Tablica 45. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Sisačko moslavačkoj županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	11747
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4053
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	4003
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	952
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	435
Ukupno	21190

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

15.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Sisačko moslavačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Sisačko moslavačkoj županiji 29,9% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 46).

Tablica 46. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	5964	30,3	35
oštećenje lokomotornog sustava	5885	29,9	34
oštećenje drugih organa	4466	22,7	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3539	18	21
mentalna retardacija	888	4,5	5
oštećenje vida	758	3,9	4
oštećenje sluha	697	3,5	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	656	3,3	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	507	2,6	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	300	1,5	2
autizam	34	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5872	29,9	34

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Sisačko moslavačkoj županiji oko 3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 531 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 30 branitelja Domovinskog rata dok ih 29 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 47. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 47. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	654
F20, F22, F25	Psihoze	456
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	108
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	34
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	14
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	7
G80	Infantilna cerebralna paraliza	188
G82	Para i tetraplegija	201
H54.0	Sljepoća na oba oka	101
H91.93	Gluhoća	124
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	32
Q90	Down sindrom	43
S48	Amputacija obje nadlaktice	9
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	8
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	38

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

16. Splitsko-dalmatinska županija

16.1. Opći sociodemografski podaci

U Splitsko dalmatinskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 58 585 osoba s invaliditetom od čega su 34 891 muški (60%) i 23 694 žene (40%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 12,9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 31 653 (54%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Splitsko dalmatinska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u svim navedenim dobnim skupinama (tablica 2).

56% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 35% ima srednju stručnu spremu dok je 5% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Splitsko dalmatinskoj županiji je 1315 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 62% udjelom muških i 38% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su trgovac, NKV radnik, ekonomski tehničar, vozač, te automehaničar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78,5%) žive u obitelji dok ih oko 19,6% živi samo. 0,1% ima udomitelja ili skrbnika, a 314 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 62% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Splitsko dalmatinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 3646 osoba s time da je veći broj muških osoba (66%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije i specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 18360 osoba s invaliditetom, 31% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Splitsko dalmatinskoj županiji živi 9304 branitelja s invaliditetom te 960 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 48).

Tablica 48. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Splitsko dalmatinska županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	33561
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	18360
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	9304
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	3646
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	960
Ukupno	65831

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

16.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Splitsko dalmatinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Splitsko dalmatinskoj županiji 26% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 49).

Tablica 49. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	18590	31,7	41
oštećenje lokomotornog sustava	15058	25,7	33
oštećenje drugih organa	13554	23,1	30
oštećenje središnjeg živčanog sustava	9815	16,8	22
oštećenje vida	2093	3,6	5
mentalna retardacija	2085	3,6	5
oštećenje sluha	1337	2,3	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	1267	2,2	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	1210	2,1	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1124	1,9	3
autizam	177	0,3	0,4
višestruka oštećenja	15214	26	34

Najčešće dijagnoze duševnih poremećaja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešća oštećenja lokomotornog sustava, koja uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Splitsko dalmatinskoj županiji oko 1,8%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 861 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 97 branitelja Domovinskog rata dok ih 93 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 50. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 50. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	2789
F20, F22, F25	Psihoze	1924
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualne teškoće	466
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	177
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	23
G12	Spinalna mišićna atrofija	29
G71	Mišićna distrofija	40
G80	Infantilna cerebralna paraliza	492
G82	Para i tetraplegija	589
H54.0	Sljepoća na oba oka	395
H91.93	Gluhoća	291
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	173
Q90	Down sindrom	214
S48	Amputacija obje nadlaktice	11
S58	Amputacija obje podlaktice	3
S68	Amputacija obje šake	2
S78	Amputacija obje natkoljenice	2
S88	Amputacija obje potkoljenice	43
S98	Amputacija oba stopala	7
G35	Multipla skleroza	207

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

17. Šibensko-kninska županija

17.1. Opći sociodemografski podaci

U Šibensko kninskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 14830 osoba s invaliditetom od čega su 9288 muški (63%) i 5542 žene (37%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 13,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 7539 (51%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 5% prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Šibensko kninska županija iznad prosjeka za ukupnu prevalenciju te za prevalencije u radno aktivnoj te dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za prevalenciju u dječjoj dobi (tablica 2).

57% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 36% ima srednju stručnu spremu dok je 3% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Šibensko kninskoj županiji je 397 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 69%↑ udjelom muških i 31%↓ udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, zidar, te vodoinstalater. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (68%) žive u obitelji dok ih čak oko 31% živi samo. 47 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 44% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Šibensko kninske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 317 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći specificirani oblik njezinog provođenja. 6112 osoba s invaliditetom, oko 41% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Šibensko kninskoj županiji živi 2685 branitelja s invaliditetom te 384 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 51).

Tablica 51. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Šibensko kninske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	7199
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	6112
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	2685
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	384
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	317
Ukupno	16697

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

17.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Šibensko kninske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Šibensko kninskoj županiji 31,7% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 52).

Tablica 52. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4586	30,9	42
oštećenje lokomotornog sustava	4513	30,4	41
oštećenje drugih organa	3855	26	35
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2313	15,6	21
oštećenje vida	733	5	7
mentalna retardacija	636	4,3	6
oštećenje sluha	440	3	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	343	2,3	3
oštećenje glasovno govorne komunikacije	342	2,3	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	225	1,5	2
autizam	49	0,3	0,4
višestruka oštećenja	4696	31,7	43

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49), dok najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Šibensko kninskoj županiji 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 353 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 18 branitelja Domovinskog rata dok ih 31 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 53. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta.

Tablica 53. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	798
F20, F22, F25	Psihoze	692
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	92
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	49
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	4
G12	Spinalna mišićna atrofija	5
G71	Mišićna distrofija	18
G80	Infantilna cerebralna paraliza	120
G82	Para i tetraplegija	138
H54.0	Sljepoća na oba oka	125
H91.93	Gluhoća	54
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	55
Q90	Down sindrom	47
S48	Amputacija obje nadlaktice	2
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	9
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	37

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

18. Varaždinska županija**18.1. Opći sociodemografski podaci**

U Varaždinskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 20 459 osoba s invaliditetom od čega su 10 993 muški (54%) i 9466 žene (46%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,6% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 10 288 (50%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Varaždinska županija ispod prosjeka RH za ukupnu prevalenciju, iznad prosjeka za prevalenciju u dobi starijoj od 65 godina dok je ispod prosjeka za radno aktivnu i dječju dobi (tablica 2).

73% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 20% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Varaždinskoj županiji je 498 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 63% udjelom muških i 37% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su obučar, poljoprivredni radnik, kovinotokar, medicinska sestra, NKV radnik te domaćica. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (78,2%) žive u obitelji dok ih oko 18,9% živi samo. Oko 0,9% ima udomitelja ili skrbnika, a 108 osoba s invaliditetom boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 13% osoba s invaliditetom. Oko 55% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Varaždinske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1321 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju te poremećaji govorno-glasovne komunikacije sa specifičnim poteškoćama u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5828 osoba s invaliditetom, 29% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Varaždinskoj županiji živi 1360 branitelja s invaliditetom te 167 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 54).

Tablica 54. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Varaždinske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	13576
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5828
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	1360
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1321
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	167
Ukupno	23068

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

18.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Varaždinske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U Varaždinskoj županiji 35,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 55).

Tablica 55. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	7355	35,9	42
oštećenje drugih organa	5050	24,7	29
duševni poremećaji	4543	22,2	26
oštećenje središnjeg živčanog sustava	3287	16,1	19
mentalna retardacija	1292	6,3	7
oštećenje sluha	767	3,7	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	708	3,5	4
oštećenje vida	634	3,1	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	600	2,9	3
prirodne anomalije i kromosopatije	323	1,6	2
autizam	35	0,2	0,2
višestruka oštećenja	7209	35,2	41

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (I00-I99). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Varaždinskoj županiji oko 1,4%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 259 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 24 branitelja Domovinskog rata dok ih 9 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 56. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 56. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1156
F20, F22, F25	Psihoze	528
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	179
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	35
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	5
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	33
G80	Infantilna cerebralna paraliza	249
G82	Para i tetraplegija	224
H54.0	Sljepoća na oba oka	110
H91.93	Gluhoća	163
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	47
Q90	Down sindrom	62
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	11
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	57

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

19. Virovitičko-podravska županija**19.1. Opći sociodemografski podaci**

U Virovitičko podravskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 9 515 osoba s invaliditetom od čega su 6 104 muški (64%) i 3 411 žene (36%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 11,2% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5 625 (59%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 6% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u dječjoj dobi i dob iznad 65 godina dok je iznad prevalencije prosjeka u radno aktivnoj dobi (tablica 2).

78% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 16% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 5% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Virovitičko podravskoj županiji je 172 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 74% udjelom muških i 26% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, vozač, poljoprivredni radnik i tehničar, upravni pravnik, ekonomski tehničar te strojobravar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (76,5%) žive u obitelji dok ih oko 21,7% živi samo. 0,5% ima udomitelja ili skrbnika, a 48 ih boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 22% osoba s invaliditetom. Oko 46% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovu u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Virovitičko podravske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 447 osoba s time da je veći broj muških osoba (60%). Mentalna retardacija, s udjelom lake mentalne retardacije 52%, te postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3719 osoba s invaliditetom, 39% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Virovitičko podravskoj županiji živi 1757 branitelja s invaliditetom te 160 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 57).

Tablica 57. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Virovitičko podravske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	4597
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3719
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	1757
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	447
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	160
Ukupno	10680

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

19.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko podravske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Virovitičko podravskoj županiji 37,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 58).

Tablica 58. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	3387	35,6	40
duševni poremećaji	3377	35,5	40
oštećenje drugih organa	2569	27	30
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1551	16,3	18
mentalna retardacija	713	7,5	8
oštećenje sluha	449	4,7	5
oštećenje vida	404	4,2	5
oštećenje perifernog živčanog sustava	342	3,6	4
oštećenje glasovno govorne komunikacije	242	2,5	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	201	2,1	2
autizam	16	0,2	0,2
višestruka oštećenja	3538	37,2	42

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Virovitičko podravskoj županiji 2%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 152 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 16 branitelja Domovinskog rata dok ih 19 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 59. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 59. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	883
F20, F22, F25	Psihoze	361
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	73
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	16
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	3
G12	Spinalna mišićna atrofija	7
G71	Mišićna distrofija	10
G80	Infantilna cerebralna paraliza	104
G82	Para i tetraplegija	110
H54.0	Sljepoća na oba oka	94
H91.93	Gluhoća	93
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	53
Q90	Down sindrom	23
S48	Amputacija obje nadlaktice	1
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	1
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	26

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

20. Vukovarsko-srijemska županija**20.1. Opći sociodemografski podaci**

U Vukovarsko srijemskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 18 851 osoba s invaliditetom od čega su 12 496 muški (66%) i 6 355 žene (34%) (tablica 1) te na taj način osobe s invaliditetom čine 10,5% ukupnog stanovništva županije (tablica 2). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 11 126 (59%), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 8% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Vukovarsko srijemska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju u dječjoj i dobnjoj skupini 65+, dok je u radno aktivnoj skupini iznad prosjeka (tablica 2).

72% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 22% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Vukovarsko srijemskoj županiji je 669 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 69% udjelom muških i 31% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, domaćica, poljoprivredni radnik te obučar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (73,9%) žive u obitelji dok ih čak oko 23,5% živi samo. 0,3% ima udomitelja ili skrbnika, a 97 osoba boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 34% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Vukovarsko srijemske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 1390 osoba s time da je veći broj muških osoba (62%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te teškoće učenja najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4623 osoba s invaliditetom, oko 25% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Vukovarsko srijemskoj županiji živi 4607 branitelja s invaliditetom te 574 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 60).

Tablica 60. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Vukovarsko srijemske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	9490
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4623
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	4607
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	1390
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	574
Ukupno	20684

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

20.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Vukovarsko srijemske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji. U Vukovarsko srijemskoj županiji 27,3% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 61).

Tablica 61. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	6169	32,7	34
duševni poremećaji	6081	32,3	34
oštećenje drugih organa	3116	16,5	17
oštećenje središnjeg živčanog sustava	2016	10,7	11
mentalna retardacija	1059	5,6	6
oštećenje glasovno govorne komunikacije	974	5,2	5
oštećenje vida	566	3	3
oštećenje sluha	487	2,6	3
oštećenje perifernog živčanog sustava	448	2,4	3
prirođene anomalije i kromosomopatije	349	1,9	2
autizam	36	0,2	0,2
višestruka oštećenja	5142	27,3	29

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54)) dok najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Vukovarsko srijemska županiji oko 2,3%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 358 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 52 branitelja Domovinskog rata dok ih 28 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 62. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 62. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	693
F20, F22, F25	Psihoze	471
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	121
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	36
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	9
G12	Spinalna mišićna atrofija	10
G71	Mišićna distrofija	15
G80	Infantilna cerebralna paraliza	176
G82	Para i tetraplegija	168
H54.0	Sljepoća na oba oka	115
H91.93	Gluhoća	107
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	41
Q90	Down sindrom	62
S48	Amputacija obje nadlaktice	5
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	8
S88	Amputacija obje potkoljenice	15
S98	Amputacija oba stopala	2
G35	Multipla skleroza	36

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

21. Zadarska županija

21.1. Opći sociodemografski podaci

U Zadarskoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 15 376 osoba s invaliditetom od čega su 10 287 muški (67%) i 5 089 žene (33%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 8 369 (54%)[↓], je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 7% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zadarska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju te prevalenciju za sve navedene dobne skupine (tablica 2.).

60% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 32% ima srednju stručnu spremu dok je 4% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 4% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zadarskoj županiji je 362 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 64% udjelom muških i 36% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik i strojbravar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79,5%) žive u obitelji dok ih oko 18,9% živi samo, a svega 0,2% ima udomitelja ili skrbnika. 42 osobe s invaliditetom borave u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 15% osoba s invaliditetom. Oko 41% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz zadarske županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 921 osoba s time da je veći broj muških osoba (67%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija redovnim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 3441 osoba s invaliditetom, 22% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zadarskoj županiji živi 3422 branitelja s invaliditetom te 512 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i porača (tablica 63).

Tablica 63. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zadarske županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	8605
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	3441
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	3422
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	921
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i porača	512
Ukupno	16901

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

21.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zadarske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su duševni poremećaji te oštećenja lokomotornog sustava. U Zadarskoj županiji 29,2% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 64.).

Tablica 64. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
duševni poremećaji	4970	32,3	29
oštećenje lokomotornog sustava	4177	27,2	25
oštećenje drugih organa	3401	22,1	20
oštećenje središnjeg živčanog sustava	1894	12,3	11
oštećenje vida	701	4,6	4
oštećenje perifernog živčanog sustava	647	4,2	4
mentalna retardacija	522	3,4	3
oštećenje glasovne govorne komunikacije	263	1,7	2
oštećenje sluha	257	1,7	2
prirodne anomalije i kromosopatije	237	1,5	1
autizam	57	0,4	0,3
višestruka oštećenja	4495	29,2	26

Najčešći uzroci duševnih poremećaja koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini neurotskih, vezanih uz stres i somatoformnih poremećaja (F40-F49) dok su najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini artropatija (M00-M25) i dorzopatija (M50-M54). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zadarskoj županiji oko 2,7%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 318 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 46 branitelja Domovinskog rata dok ih 47 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 65. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao eži oblici invaliditeta.

Tablica 65. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	532
F20, F22, F25	Psihoze	580
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	57
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	57
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	8
G12	Spinalna mišićna atrofija	9
G71	Mišićna distrofija	16
G80	Infantilna cerebralna paraliza	100
G82	Para i tetraplegija	181
H54.0	Sljepoća na oba oka	171
H91.93	Gluhoća	70
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	27
Q90	Down sindrom	50
S58	Amputacija obje podlaktice	1
S78	Amputacija obje natkoljenice	3
S88	Amputacija obje potkoljenice	6
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	55

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušost (gubitak sluha veći od 60 decibela)

22. Zagrebačka županija

22.1. Opći sociodemografski podaci

U Zagrebačkoj županiji, stanje na dan 30.01.2014., živi 29 800 osoba s invaliditetom od čega su 18 102 muški (61%) i 11 698 žene (39%) (tablica 1.) te na taj način osobe s invaliditetom čine 9,4% ukupnog stanovništva županije (tablica 2.). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 16 418 (55%↓), je u radno aktivnoj dobi (tablica 1.). Iz tablice 1. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 11% udjelu prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije, prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Zagrebačka županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, prevalenciju u radno aktivnoj dobi te starijih od 65 godina dok je prevalencija u dječjoj dobi nešto ispod prosjeka RH za tu dobnu skupinu (tablica 2).

72% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 19% ima srednju stručnu spremu dok je 2% osoba s visokom ili višom stručnom spremom. Specijalno obrazovanje nalazimo kod 7% osoba s invaliditetom. Prema podacima*, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u Zagrebačkoj županiji je 1169 zaposlenih (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osoba s invaliditetom s 64% udjelom muških i 36% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, trgovac, poljoprivredni radnik, elektromehaničar, te konobar. Osobe s invaliditetom, prema dostupnim podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (82,6%) žive u obitelji, oko 11,3% živi samo, dok ih oko 1,2% ima udomitelja ili skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 241 osoba. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 53% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegovom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Iz Zagrebačke županije, u Registar osoba s invaliditetom, pristigla su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 2965 osoba s time da je veći broj muških osoba (65%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te specifične poteškoće u učenju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima uz individualizirani pristup i posebnu dodatnu pomoć (defektolog, logoped, psihoterapeut) najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 5341 osoba s invaliditetom, 18% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi. U Zagrebačkoj županiji živi 2424 branitelja s invaliditetom te 288 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća (tablica 66).

Tablica 66. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom, s područja Zagrebačke županije, ostvaruju svoja invalidska prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	20541
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	5341
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	2424
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	2965
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	288
Ukupno	31559

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

22.2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Zagrebačke županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja središnjeg živčanog sustava. U Zagrebačkoj županiji 24,6% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 67.).

Tablica 67. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
oštećenje lokomotornog sustava	9182	30,8	29↓
oštećenje središnjeg živčanog sustava	6454	21,7	20
duševni poremećaji	5985	20,1	19
oštećenje drugih organa	5820	19,5	18
oštećenje glasovno govorne komunikacije	1452	4,9	5
mentalna retardacija	1386	4,7	4
oštećenje vida	785	2,6	3
prirodne anomalije i kromosomopatije	578	1,9	2
oštećenje sluha	556	1,9	2
oštećenje perifernog živčanog sustava	504	1,7	2
autizam	65	0,2	0,2
višestruka oštećenja	7325	24,6	23

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, pripadaju skupini dorzopatija (M50-M54), dok najčešći uzroci oštećenja središnjeg živčanog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju nastaju kao posljedica gubitka funkcije jednog segmenta cervikalne, lumbalne te torakalne regije nakon oštećenja trupa kralješka (S12, S22, S32). Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da je u Zagrebačkoj županiji oko 2,5%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 695 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 37 branitelja Domovinskog rata dok ih 16 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 68. prikazani su podaci o nekim dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao teži oblici invaliditeta.

Tablica 68. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F07+G30	Demencije i psihoorganski sindromi	1056
F20, F22, F25	Psihoze	631
F72, F73, F78.4	Teška i duboka mentalna retardacija/intelektualna teškoća	230
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	65
G10,G11	Hutingtonova korea i nasljedne ataksije	16
G12	Spinalna mišićna atrofija	12
G71	Mišićna distrofija	25
G80	Infantilna cerebralna paraliza	304
G82	Para i tetraplegija	273
H54.0	Sljepoća na oba oka	146
H91.93	Gluhoća	157
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	29
Q90	Down sindrom	94
S48	Amputacija obje nadlaktice	8
S78	Amputacija obje natkoljenice	6
S88	Amputacija obje potkoljenice	10
S98	Amputacija oba stopala	1
G35	Multipla skleroza	116

* osobe s označenim oštećenjem sluha u razmjerima gluhoće i teže naglušnosti (gubitak sluha veći od 60 decibela)

23. Ostale napomene

* S obzirom da praćenje trenutnog radnog statusa osoba s invaliditetom nije predviđeno Zakonom o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01) te da se navedeni parametar prati tek unazad pet godina podatak o broju zaposlenih osoba s invaliditetom potrebno je triangulirati sa istovrsnim parametrima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

** Registrirani broj živih osoba s invaliditetom u 2013. manji je nego 2012. godine zbog unapređenja praćenja podataka o preminulim osobama te dodjele osobnog identifikatora osobe (JMBG,OIB).

24. Individualna izvješća za 2012. godinu o parametrima koji nisu obuhvaćeni ovim izvješćem

U ovom dijelu Izvješća prikazana su individualna izvješća tj. odgovori na neke upite o epidemiološkim parametrima o osobama s invaliditetom pristiglih tijekom 2013. godine.

24.1. Parametri o djeci s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, do navršene 18 godine života

Izvešće o djeci s invaliditetom i većim teškoćama podijeljeno je na demografske, zdravstvene te socioekonomske pokazatelje.

1. Demografski pokazatelji

Temeljem Vašeg zahtjeva za podacima o djeci s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju obavještavamo Vas da su, stanje na dan 29.01.2013., u Hrvatskom registru osoba s invaliditetom podaci o 520 437 osoba s invaliditetom od kojih su 34 037 djeca do navršene 18 godine života (rođena u periodu od 29.01.1995.- 29.01.2013.) što čini 6,5% od ukupnog broja osoba s invaliditetom. U ukupnom broju djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju razvidan je veći broj dječaka (61%) u odnosu na djevojčice (39%). Najveći broj registriranih, njih 15 947 (46,8%), je u dobnoj skupini 10-14 godina (Tablica 69.).

Tablica 69. Prikaz djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i dobnim skupinama

Dobne skupine	Spol		Ukupno	%
	Muški	Ženski		
0-4	700	509	1 209	3,6
5-9	4 159	2 662	6 821	20
10-14	9 884	6 063	15 947	46,8
15-18	6 146	3 914	10 060	29,6
Ukupno	20 889	13 148	34 037	100

Stanje na dan 29.01.2013.

Najveći broj djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima prebivalište, u našim županijama s najvećim brojem stanovnika, Gradu Zagrebu i Splitsko dalmatinskoj županiji. U te dvije županije živi oko 36% od ukupnog broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju (Tablica 70.). No ukoliko se prikaže udio djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, u odnosu na broj djece u županiji, dolazimo do podatka da je najveći udio djece s teškoćama u razvoju i invaliditetom u Međimurskoj i Koprivničko križevačkoj županiji (Tablica 71).

Tablica 70. Prikaz broja djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu i županijama prebivališta

Županija prebivališta	spol		Ukupno	% od ukupnog broja djece s invaliditetom i vtr
	muški	ženski		
GRAD ZAGREB	5036	2980	8 016	23,6
SPLITSKO-DALMATINSKA	2492	1601	4 093	12
ZAGREBAČKA	1709	995	2 704	7,9
OSJEČKO-BARANJSKA	1417	995	2 412	7,1
MEĐIMURSKA	941	674	1 615	4,8
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	899	591	1 490	4,4
KRAPINSKO-ZAGORSKA	844	496	1 340	3,9
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	766	525	1 291	3,8
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	769	506	1 275	3,7
BRODSKO-POSAVSKA	790	477	1 267	3,7
VARAŽDINSKA	718	471	1 189	3,5
ISTARSKA	713	424	1 137	3,3
SISAČKO-MOSLAVAČKA	667	395	1 062	3,1
ZADARSKA	638	342	980	2,9
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	487	335	822	2,4
PRIMORSKO-GORANSKA	473	329	802	2,4
KARLOVAČKA	370	238	608	1,8
POŽEŠKO-SLAVONSKA	342	230	572	1,7
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	282	208	490	1,4
ŠIBENSKO-KNINSKA	244	159	403	1,2
LIČKO-SENJSKA	179	113	292	0,9
Nespecificirano*	110	67	177	0,5
Ukupno	20886	13151	34 037	100

Stanje na dan 29.01.2013.

* nespecificirana županija prebivališta

Tablica 71. Prevalencija invaliditeta i većih teškoća u razvoju kod djece, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Broj djece prema popisu stanovništva iz 2011.	Broj djece s invaliditetom	Prevalencija (%)
GRAD ZAGREB	148 103	8 016	5,4
SPLITSKO-DALMATINSKA	96 757	4 093	4,2
ZAGREBAČKA	66 206	2 704	4,1
OSJEČKO-BARANJSKA	61 702	2 412	3,9
PRIMORSKO-GORANSKA	47 734	802	1,7
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	39 765	1 291	3,2
BRODSKO-POSAVSKA	35 724	1 267	3,5
ISTARSKA	35 684	1 137	3,2
VARAŽDINSKA	35 258	1 189	3,4
ZADARSKA	34 927	980	2,8
SISAČKO-MOSLAVAČKA	32 489	1 062	3,3
KRAPINSKO-ZAGORSKA	26 076	1 340	5,1
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	25 820	822	3,2
MEĐIMURSKA	24 757	1 615	6,5
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	24 313	1 275	5,2
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	23 570	1 490	6,3
KARLOVAČKA	22 270	608	2,7
ŠIBENSKO-KNINSKA	20 377	403	2
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	17 806	490	2,8
POŽEŠKO-SLAVONSKA	17 499	572	3,3
LIČKO-SENJSKA	8 978	292	3,3
RH	845 815	34 037	4

Stanje na dan 29.01.2013.

2. Zdravstveni pokazatelji

Prema članku 3. Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom vrste tjelesnih/mentalnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju su (tablica 72):

Tablica 72. Vrste tjelesnih/mentalnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju

Vrsta oštećenja	Broj osoba	% u odnosu na ukupan broj djece s invaliditetom i vtr
Oštećenje vida	1 226	3,6
Oštećenje sluha	1 218	3,6
Poremećaj glasovno govorne komunikacije	9 982	29,3
Oštećenja lokomotornog sustava	1 772	5,2
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	6 258	18,4
Oštećenja perifernog živčanog sustava	394	1,2
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	3 109	9,1
Mentalna retardacija/intelektualne teškoće	6 339	18,6
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	2 697	7,9
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	784	2,3
Prirodene anomalije i kromosopatije	4 533	13,3
Višestruki poremećaji	13 709	40,3

*Napomena: ukupan broj dijagnoza je veći od ukupnog broja osoba zbog postojanja višestrukih oštećenja

Tablica 73. Vrste tjelesnih/mentalnih oštećenja kod djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, prema spolu

Vrsta oštećenja	Broj muške djece	%	Broj ženske djece	%	Ukupno
Oštećenje vida	667	54	559	46	1 226
Oštećenje sluha	710	58	508	42	1 218
Poremećaj glasovno govorne komunikacije	6 434	64	3 548	36	9 982
Oštećenja lokomotornog sustava	922	52	850	48	1 772
Oštećenja središnjeg živčanog sustava	3 599	58	2 659	42	6 258
Oštećenja perifernog živčanog sustava	224	57	170	43	394
Oštećenja drugih organa i organskih sustava	1 757	57	1 352	43	3 109
Mentalna retardacija/intelektualne teškoće	3 826	60	2 513	40	6 339
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	1 854	69	843	31	2 697
Pervazivni razvojni poremećaji (autizam)	623	79	161	21	784
Prirodne anomalije i kromosomopatije	2 497	55	2 036	45	4 533
Višestruki poremećaji	8 417	61	5 292	39	13 709

Iz Tablice 72. razvidno je da su poremećaji glasovno govorne komunikacije, mentalna retardacija te oštećenja središnjeg živčanog sustava najčešći uzroci invaliditeta ili komorbiditetne dijagnoze koje pridonose teškoćama u razvoju djeteta. Oko 80% djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ima kao uzrok invaliditeta ili komorbiditetnu dijagnozu, koja pridonosi težini invaliditeta, mentalnu retardaciju, oštećenje središnjeg živčanog sustava, prirodne anomalije te oštećenje glasovno govorne komunikacije. Najčešće dijagnoze oštećenja središnjeg živčanog sustava su infantilna cerebralna paraliza kod 2179 djece s tom dijagnozom te epilepsije s 1774 slučaja koji uzrokuju invaliditet. 19% djece s invaliditetom ima mentalnu retardaciju kao uzrok invaliditeta s 52% udjelom lake mentalne retardacije. Težu i duboku mentalnu retardaciju ima 930 djece. Kromosomopatije i prirodne anomalije su uzrok, ili komorbiditetna dijagnoza koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 13,3% djece. U toj skupini, kao najčešće prirodne anomalije izdvajamo prirodne malformacije kardiovaskularnog kod 1143 djece te mišićno koštanog sistema kod 1137 djece dok kao najčešću kromosomopatiju izdvajamo Down sindrom kod 775 djece s tom dijagnozom. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja su uzrok invaliditeta ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 7,9% djece. Najčešća dijagnoze koje dovode do invaliditeta i većih teškoća u razvoju, zbog poremećaja socijalnog funkcioniranja djeteta, su hiperkinetski poremećaj te poremećaji u ponašanju u djetinjstvu (F90-F94) koji je prisutan kod 2156 djece. Petero djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju pokušalo je suicid. Oštećenje drugih organa i organskih sustava su uzrok ili komorbiditetna dijagnoza, koja pridonosi teškoćama u razvoju, kod 9,1% djece. Najčešće dijagnoze koje uzrokuju invaliditet ili veću teškoću u razvoju su posljedice novotvorenina opstruktivnih bolesti dišnih putova (bronhalna astma), te dijabetes melitusa ovisnog o inzulinu. Oštećenja vida (sljepoća ili znatna slabovidnost) je uzrok invaliditeta kod 3,6% djece dok je oštećenje sluha (gluhoća ili znatna naglušnost) uzrok invaliditeta kod njih 3,6%. Oštećenja perifernog živčanog sustava su uzrok invaliditeta kod 1,2% djece a kao najčešću dijagnozu izdvajamo posljedice porođajne ozljede brahijalnog pleksusa kod 148 djece te mišićnu distrofiju koja je prisutna kod 111 djece. Također je potrebno izdvojiti i podatak da je 2,3% djece s pervazivnim razvojnim poremećajima (autizmom). Za istaći je da 40,3% djece ima višestruke poremećaje, što dodatno otežava njihov razvoj i funkcionalnu sposobnost. Iz tablice 73. moguće je uočiti da su sve vrste invaliditeta i većih teškoća u razvoju učestaliji kod dječaka, pogotovo to vrijedi za autizam, mentalnu retardaciju/intelektualne teškoće te poremećaje ponašanja. U tablici 74. nalazi se usporedni prikaz vrsti oštećenja i uzroka invaliditeta kod djece prema županijama prebivališta.

Tablica 74. Prikaz vrsti oštećenja i invaliditeta kod djece, prema županijama prebivališta

Županija prebivališta	Vrste oštećenja											
	oštećenje glasovno govorne komunikacije	mentalna retardacija	oštećenje središnjeg živčanog sustava	prirodne anomalije i kromosomopatije	oštećenje drugih organa	duševni poremećaji	oštećenje sluha	oštećenje vida	oštećenje lokomotornog sustava	autizam	oštećenje perifernog živčanog sustava	višestruka oštećenja
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	416	333	160	138	67	56	42	40	39	17	16	467
BRODSKO-POSAVSKA	602	398	209	157	120	97	58	72	107	41	19	634
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	257	168	232	165	139	72	40	40	63	22	18	425
GRAD ZAGREB	1361	878	1638	1004	640	762	304	157	324	189	76	2149
ISTARSKA	411	187	156	165	129	110	48	58	96	45	11	533
KARLOVAČKA	139	163	167	100	71	39	23	33	36	13	12	239
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	687	280	124	109	68	73	28	37	30	12	11	577
KRAPINSKO-ZAGORSKA	621	210	295	203	91	99	54	44	98	23	13	554
LIČKO-SENJSKA	44	62	41	41	18	10	4	7	13	5	4	91
MEĐIMURSKA	845	526	173	172	122	139	63	75	106	18	15	1040
OSJEČKO-BARANJSKA	1113	661	312	232	113	151	73	91	185	52	18	1670
POŽEŠKO-SLAVONSKA	328	165	92	83	55	23	21	16	45	3	9	236
PRIMORSKO-GORANSKA	240	125	209	191	175	89	42	36	83	66	18	358
SISAČKO-MOSLAVAČKA	336	241	272	160	99	104	53	44	56	22	14	438
SPLITSKO-DALMATINSKA	468	448	921	632	582	424	115	163	166	99	46	1287
ŠIBENSKO-KNINSKA	100	115	146	94	84	63	25	60	33	28	12	224
VARAŽDINSKA	313	316	221	135	89	55	37	45	62	21	18	886
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	73	142	101	77	44	21	17	19	15	13	8	190
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	589	347	220	199	112	129	53	74	85	27	17	679
ZADARSKA	145	144	112	115	80	49	29	25	25	33	9	223
ZAGREBAČKA	833	393	439	335	196	124	85	88	100	32	28	730
Nespecificirano	61	37	18	26	15	8	4	2	5	3	2	79

3. Obrazovanje i socioekonomski pokazatelji

Prema podacima iz sustava prosvjete 23 108 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju je u nekom obliku prilagođenog školovanja, od čega je 14 634 dječaka (63%) te 8 474 djevojčica (37%). Najčešći oblik prilagođenog školovanja je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima a kao najčešći uzroci, potrebe za prilagođenim oblikom školovanja, navode se poremećaji govorno glasovne komunikacije i poteškoće učenja, višestruka oštećenja te mentalna retardacija. Iz sustava socijalne skrbi pristigli su podaci za 15407 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju, od čega su 9008 muškog spola (58%) i 6399 ženskog (42%). Prema podacima sustava socijalne skrbi sposobnost za osposobljavanje za samostalan rad postoji kod 3665 djece s invaliditetom (oko 24% djece s pravima iz socijalne skrbi) dok je potpuna nesposobnost za rad prisutna kod 2603 djece s invaliditetom (oko 17% djece s pravima iz socijalne skrbi). Prema podacima sustava socijalne skrbi djeca s invaliditetom u najvećem broju (98%) žive u obitelji dok njih 0,8% ima udomitelja/skrbnika. U nekoj od ustanova boravi 433 djece s invaliditetom. Ova zadnja dva parametra potrebno je triangulirati i sa praćenjem navedenih varijabli od strane Ministarstva socijalne politike i mladih. Oko 9% djece s invaliditetom, s pravima iz socijalne skrbi, živi u nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja. 6048 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju imaju potrebu za tuđom njegom i pomoći u punom opsegu i Barthelov indeks im je manji od 60. 3305 djece s invaliditetom i većim teškoćama u razvoju ostvaruje pravo na osobnu invalidninu.

24.2. Podaci o osobama s invaliditetom s područja općine Dubrovnik

Temeljem Vašeg zahtjeva za podacima o osobama s invaliditetom s područja općine Dubrovnik izvješćujemo Vas da je, stanje dan 27.08.2010., u navedenoj općini 3831 osoba s invaliditetom. Izvjeshće o osobama s invaliditetom podijeljeno je na opće sociodemografske te podatke o vrstama oštećenja.

1. Opći sociodemografski podaci

U općini Dubrovnik živi 3831 osoba s invaliditetom od čega su 2506 muški (65,4%) i 1325 žene (34,6%). Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 2302 (60%), je u radno aktivnoj dobi, 20-64 godina (tablica 75.). Iz tablice 75. moguće je uočiti da je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama a u 9% udjelu prisutan je u dječjoj dobi, 0-19 godina.

Tablica 75. Prikaz broja osoba s invaliditetom s područja općine Dubrovnik, prema spolu i dobnim skupinama

Dobne skupine	Spol		Ukupno
	M	Ž	
	28	14	42
5-9	63	33	96
10-14	71	43	114
15-19	49	45	94
20-24	23	17	40
25-29	19	12	31
30-34	30	12	42
35-39	110	14	124
40-44	231	42	273
45-49	243	60	303
50-54	261	128	389
55-59	360	168	528
60-64	319	159	478
65-69	201	128	329
70-74	212	154	366
75-79	139	113	252
80-84	74	92	166
85+	73	91	164
Ukupno	2506	1325	3831

Oko 52% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. Oko 34% ima srednju stručnu spremu, 8% osoba s visokom ili višom stručnom spremom te 6% sa specijalnim obrazovanjem. Prema preliminarnim podacima, novoformirane baze zaposlenih osoba s invaliditetom, u općini Dubrovnik je 179 zaposlene osobe s invaliditetom s 55% udjelom muških i 45% udjelom ženskih osoba. Najčešća zabilježena zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su mornar, trgovac te ekonomski tehničar. Osobe s invaliditetom, prema podacima sustava socijalne skrbi, u najvećem broju (79%) žive u obitelji dok ih oko 16% živi samo, a oko 3% ih boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 14% osoba s invaliditetom. Oko 68% osoba, koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi, imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

Najveći broj osoba ostvaruje svoja invalidska prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (tablica 76). U općini Dubrovnik 141 osoba ostvaruje pravo na primjereni oblik odgoja i obrazovanja s time da je veći broj muških osoba (66%). Poremećaji govorno-glasovne komunikacije te više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog provođenja. U općini Dubrovnik živi 753 branitelja s invaliditetom te 202 osobe koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Tablica 76. Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom ostvaruju svoja invalidska prava s područja općine Dubrovnik

Resor	Ukupan broj
Hrvatske zavod za mirovinsko osiguranje	2197
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	786
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	141
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (branitelja domovinskog rata)	753
Rješenje o priznatom statusu vojnog i/ili civilnog invalida II svjetskog rata i poraća	202
Ukupno	4079

Stanje na dan 27.08.2010.

Napomena: Ukupan broj u ovoj tablici veći je od ukupnog broja osoba zbog toga jer postoje osobe koje ostvaruju prava iz više resora

2. Vrste oštećenja

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja općine Dubrovnik, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom (NN64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te oštećenja drugih organa i organskih sustava. U općini Dubrovnik je 25,1% osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom (tablica 77.).

Tablica 77. Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe s područja općine Dubrovnik

Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom
oštećenje lokomotornog sustava	906	23,6
oštećenje drugih organa	837	21,8
duševni poremećaji	754	19,7
oštećenje središnjeg živčanog sustava	551	14,4
oštećenje vida	168	4,4
mentalna retardacija	153	4,0
oštećenje glasovno govorne komunikacije	143	3,7
oštećenje perifernog živčanog sustava	118	3,1
oštećenje sluha	110	2,9
prirodne anomalije i kromosomopatije	81	2,1
autizam	11	0,3
višestruka oštećenja	961	25,1

Najčešći uzroci oštećenja lokomotornog sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetna dijagnoza pridonose funkcionalnom oštećenju pripadaju skupini ograničenih pokretljivosti zglobova (kontraktura, ankiloze). Najčešći uzroci oštećenja drugih organa i organskih sustava koji uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose funkcionalnom oštećenju, najčešće pripadaju skupini bolesti srca i krvnih žila (hipertenzija, kardiomiopatije, srčana dekompenzacija) te malignih bolesti. Broj osoba s 100% oštećenjem moguće je prikazati samo, zbog nepostojanja jedinstvenog propisa, prikazom stanja u resorima koji koriste postotke za vrednovanje opsega oštećenja. Takvim načinom prikaza dolazimo do podataka da u općini Dubrovnik je 2,9%, od ukupnog broja osoba s invaliditetom, vještačeno kao osobe s 100% oštećenjem od čega je 91 u bazi Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, 7 branitelja Domovinskog rata dok ih 14 ima 100% oštećenja kao posljedicu ratnih ili poratnih događanja u II svjetskom ratu. U tablici 78. prikazani su podaci o dijagnozama koje se mogu kvalificirati kao najteži oblici invaliditeta. U općini Dubrovnik je 213 osoba kod kojih postoji indikacija za primjenu invalidskih kolica no taj podatak treba iztriangulirati s parametrima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje koje je od 2003. godine centralno mjesto generiranja parametara vezanih uz korištenje ortopedskih pomagala.

Tablica 78. Prikaz nekih dijagnoza koje u potpunosti ili većoj mjeri invalidiziraju osobu

MKB šifra	Opis dijagnoze	Broj osoba
F00-F05+G30	Demencije teškog stupnja	15
F20.5	Rezidualna shizofrenija	17
F72,F73	Teška i duboka mentalna retradacija	45
F84	Pervazivni razvojni poremećaj (autizam)	11
G10,G11	Huntingtonova korea i nasljedne ataksije	2
G12	Spinalna mišićna atrofija	3
G71	Mišićna distrofija	4
G80	Infantilna cerebralna paraliza	40
G82	Para i tetraplegija	46
H54.0	Sljepoća na oba oka	39
H91.92 i H91.93	umjereni i/ili teži gubitak sluha*	8
N18.0	Terminalno zatajenje bubrega	13
Q90	Down sindrom	17
G35	Multipla skleroza	13

* ukupan broj osoba s oštećenjem sluha je 110 ali ih samo 8 ima naznačeno umjeren ili teži stupanj oštećenja sluha

24.3. Osobe s oštećenjem sluha s područja Zadarske županije

Tablica 79. Osobe s oštećenjem sluha na području Zadarske županije prema spolu i dobnim skupinama

DOBNE SKUPINE	m	ž	UKUPNO
0 - 4	1	1	2
5 - 9	2	3	5
10 - 14	6	7	13
15 - 19	5	5	10
20 - 24	1	3	4
25 - 29	2	2	4
30 - 34	2	0	2
35 - 39	3	3	6
40 - 44	8	1	9
45 - 49	12	4	16
50 - 54	12	2	14
55 - 59	17	9	26
60 - 64	26	7	33
65 - 69	22	1	23
70 - 74	7	13	20
75 - 79	15	14	29
80 - 84	8	16	24
85 -	6	15	21
SVEUKUPNO	155	106	261

Tablica 80. Prikaz prava koja ostvaruju osobe s oštećenjem sluha s područja Zadarske županije

Prava	Broj osoba
prava iz sustava socijalne skrbi	223
invalidska mirovina	13
braniteljska prava	19
prava za ratne vojne invalide II Svj. Rata	6
Ukupno	261

Tablica 81. Osobe s oštećenjem sluha po općinama u Zadarskoj županiji

OPĆINA ZADARSKE ŽUPANIJE	UKUPNO
Zadar	108
Benkovac	34
Obrovac	14
Gračac	11
Poličnik	8
Pakoštane	7
Sveti Filip i Jakov	7
Bibinje	7
Pag	7
Biograd na moru	6
Posedarje	6
Sukošan	6
Nin	6
Zemunik Donji	4
Pašman	4
Novigrad	4
Polača	3
Stankovci	3
Vir	3
Privlaka	2
Ražanac	2
Škabrnje	2
Galovac	2
Preko	1
Jasenice	1
Tkon	1
Kukljica	1
Sali	1
SVEUKUPNO	261

24.4. Prikaz broja žrtava eksplozivnih naprava**Tablica 82. Prikaz specifikacije žrtava eksplozivnih naprava s oznakom vjerojatnosti da se radi o eksploziji protupješačke mine**

Naziv vrste eksplozije	MKB-10 šifra	Broj osoba	Oznaka vjerojatnosti
Eksplozija drugih sredstava	W40	174	1
Ratne operacije	Y36	1296	1
Ratne operacije koje uključuju razaranje letjelice	Y36.1	33	1
Slučajne eksplozije streljiva koje je bilo upotrebjeno u ratu	Y36.21	1	1
Eksplozija artiljerske granate za vrijeme ratnih operacija	Y36.24	13	1
Eksplozija zatvarača puške za vrijeme ratnih operacija	Y36.25	1	1
Fragmenti od topovske granate za vrijeme ratnih operacija	Y36.28	3	1
Fragmenti od bombe za vrijeme ratnih operacija	Y36.281	3	1
Fragmenti od ručne granate za vrijeme ratnih operacija	Y36.282	2	1
Fragmenti od rakete za vrijeme ratnih operacija	Y36.285	0	1
Fragmenti od šrapnela za vrijeme ratnih operacija	Y36.287	3	1
Ratne operacije koje uključuju vatre, požare i zapaljive tvari	Y36.3	1	1
Rane iz borbe	Y36.41	0	1
Meci iz pištolja	Y36.45	2	1
Meci iz puške	Y36.46	9	1
Intoksikacije i ozljede od bojnih otrova, radijacijskih oštećenja ili pri osobitom poslu	Y36.554	17	1
Ratne operacije koje uključuju biološko oružje	Y36.6	1	1
Ratne operacije koje uključuju ostale eksplozije i krhotine	Y36.2	507	2
Fragmenti od ostalih granata za vrijeme ratnih operacija	Y36.286	4	2
Mina BPO za vrijeme ratnih operacija	Y36.29	5	2
Ratne operacije koje uključuju vatreno oružje i druge oblike konvencionalnog ratovanja	Y36.4	349	2
Ratne operacije, nespecificirane	Y36.9	420	2
Protupješađijska bomba (krhotine) za vrijeme ratnih operacija	Y36.23	4	3
Fragmenti od nagazne mine za vrijeme ratnih operacija	Y36.284	7	3
Ratne operacije nakon obustave neprijateljstava	Y36.8	5	3
zaostale eksplozivne naprave nakon rata	Y36.81	765	3
UKUPNO		3625	

Napomena:

Oznaka vjerojatnosti 1 - niska vjerojatnost da se radi o eksploziji protupješačke mine ali zbog moguće pogreške u odabiru MKB šifre od strane izvora parametara za ROI poželjno triangulirati sa parametrima stradalnika od mina iz HCR-a i MUP-a (31,6%)

Oznaka vjerojatnosti 2 - umjerena vjerojatnost da se radi o eksploziji protupješačke mine ali zbog moguće pogreške u odabiru MKB šifre od strane izvora parametara za ROI poželjno triangulirati sa parametrima stradalnika od mina iz HCR-a i MUP-a (48,4%)

Oznaka vjerojatnosti 3 - visoka vjerojatnost da se radi o eksploziji protupješačke mine ali je također poželjno triangulirati sa parametrima stradalnika od mina iz HCR-a i MUP-a (20%)

24.5. Studenti s invaliditetom prema županijama prebivališta

Tablica 83. Prikaz županija prebivališta studenata s invaliditetom

Županija prebivališta	Broj osoba
GRAD ZAGREB	122
SPLITSKO-DALMATINSKA	85
PRIMORSKO-GORANSKA	32
ZADARSKA	19
DUBROVAČKO-NERETVANSKA	17
ZAGREBAČKA	14
KRAPINSKO-ZAGORSKA	13
MEĐIMURSKA	13
KARLOVAČKA	12
ŠIBENSKO-KNINSKA	12
VARAŽDINSKA	11
BJELOVARSKO-BILOGORSKA	11
OSJEČKO-BARANJSKA	11
ISTARSKA	10
VUKOVARSKO-SRIJEMSKA	10
BRODSKO-POSAVSKA	9
SISAČKO-MOSLAVAČKA	7
VIROVITIČKO-PODRAVSKA	7
KOPRIVNIČKO-KRIŽEVAČKA	4
LIČKO-SENJSKA	3
Nespecificirano	2
Ukupno	424

24.6. Osobe s invaliditetom s područja općina Našice, Donja Motičina, Podgorač, Koška, Feričanci i Đurđenovac

Tablica 84. Prikaz broja osoba s invaliditetom s područja općina Našice, Donja Motičina, Podgorač, Koška, Feričanci, Đurđenovac; po spolu, dobnim skupinama, zaposlenju, obrazovanju te s kim žive

Tražene varijable	Općina prebivališta					
	Našice	Donja Motičina	Podgorač	Koška	Feričanci	Đurđenovac
Ukupno osoba s invaliditetom	1900	217	448	550	275	1126
muški	1146	142	230	316	168	689
ženski	754	75	218	234	107	437
po dobnim skupinama						
0-19	177	10	49	29	23	89
20-64	1062	123	175	275	131	611
65+	661	84	224	246	121	426
zaposlenih	50	7	6	10	10	30
obrazovanje						
OŠ ili nezavršena OŠ	78%	85,90%	84,80%	85,80%	86,50%	81%
SSS	17,50%	12%	11,70%	12,20%	10,50%	16,80%
VSS/VŠS	1,70%	0%	0%	0%	1%	0,70%
specijalno	2,80%	2,10%	3,50%	2%	2%	1,50%
s kim žive osobe s invaliditetom						
u obitelji	67,10%	62,30%	65,10%	69,90%	67,50%	66,40%
sam	32,10%	36%	34,90%	29,40%	31,70%	32,60%
skrbnik/uđomitelj	0,30%	0,90%	1,40%	0,40%	0%	0,40%
boravi u ustanovi	4 osobe	1 osoba	1 osoba	1 osoba	1 osoba	3 osobe